

УДК 656.12.2:17

**МЕХАНІЗМИ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТРАНСПОРТНО-
ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

**MECHANISMS OF ADAPTATION OF ENTERPRISES OF THE
TRANSPORT AND LOGISTICS SYSTEM IN MODERN CONDITIONS**

докт.екон.наук О.Г. Дейнека, канд.екон.наук В.О.Котик
Український державний університет залізничного транспорту

D. Sc. (Econ.) O.G. Dejneka, D. Sc. (Econ.) V.O. Kotik
Ukrainian State University of Railway Transport

Сучасні умови світової економіки відчули суттєвих негативних змін внаслідок кризи, пошуків провідних країн щодо новітнього переділу світу та військової агресії Росії проти суверенної держави – України. Це передбачає термінової адаптації підприємств транспортно-логістичної системи до особливостей та коливань економічного та суспільно-політичного життя в Україні та за її межами. Висока швидкість змін, що відбуваються у світі, впливають на розвиток регіонів, внутрішнє і зовнішнє середовище підприємств, а також необхідність пристосування до взаємодії з партнерами. Спостерігається ситуація, коли суттєво змінюється поведінка підприємств, стратегія їх розвитку та взаємовідносини і з зовнішнім середовищем. Нині підприємства зіткнулись з появою таких явищ як мінівність, невизначеність, складність, багатозначність, що почали більш агресивно впливати на них та обумовлювати адаптацію у термінованому варіанті з характеристикою – безвідкладно.

Науковці і фахівці традиційно акцентували увагу на загальних питаннях адаптації. Проте зазначені зміни у світовій економіці та міжнародні військові конфлікти, у тому числі військова агресія в Україні, наголошують на невідкладності розробки та реалізації механізму адаптивного управління у вигляді відповідного кластеру.

Необхідною передумовою швидкої адаптації підприємств на фоні зазначених змін є обов'язкове залучення фахівців, які володіють науково-методичними і практичними підходами до адаптації.

Характерним є те, що управління бізнес системою приводить до досягнення поставлених цілей. Забезпечення конкурентноспроможності підприємства має на меті забезпечення споживачів продукцією або послугами. За умов створення ідеальної системи управління можна очікувати максимально можливих результатів роботи. Проте побудувати таку систему надзвичайно складно внаслідок негативного впливу на підприємства внутрішніх та зовнішніх чинників, що дестабілізують їх

діяльність. Бізнес-система, що використовує всі можливості економічного механізму, які дозволяють гнучко реагувати на зміну у зовнішньому і внутрішньому середовищі, є адаптивною системою.

Як відомо із класичної літератури з економіки та менеджменту, механізм управління підприємством можна представити як сукупність економічного та організаційного механізмів. Враховуючи вище зазначене, можна констатувати, що економічний механізм адаптації підприємства – це сукупність методів і засобів впливу на економічні процеси, які дозволяють бізнес-системі пристосовуватися до мінливих умов зовнішнього і внутрішнього середовища на основі саморегулювання.

Сучасні споживачі у світі, що динамічно розвивається і відрізняється великою конкуренцією та різноманітністю пропозицій, реагують на імідж підприємства або бренду і те, що приносить їм позитивні емоції. Це стосується й отримання позитиву від співпраці на основі довіри і виконання всіх необхідних умов контрактів підприємствами транспортно-логістичної системи. На жаль більшість підприємств України живе ще за старими правилами, націленими на швидке отримання прибутку. Деякі зміни застарілого підходу відбуваються останнім часом у зв'язку з воєнним станом, необхідністю якісно нового ставлення до врахування інтересів держави, а не тільки окремої фірми. У післявоєнний період необхідно буде звернути увагу на формування іміджу, дотримання правил та законів брендингу і т.і. Це реально забезпечить зростання конкурентноспроможності національних підприємств.

Якісно нового підходу потребує також розробка стратегій підприємств з орієнтацією на інновації, а останнє потребує термінового залучення партнерів із-за кордону. Досягнення успіху підприємствами транспортно-логістичної системи є можливим на фоні термінового реагування на зміни світової економіки, а також зміни уподобання споживачів. В цілому вже сьогодні необхідно віртуально накреслити майбутні шляхи транспортних комунікацій та номенклатуру продукції і характер послуг, що з'являться незабаром. Якщо Україна науково обґрунтує це бачення, терміни адаптації її транспортно-логістичної системи будуть швидкими і позитивними. Підприємство має необхідність вже сьогодні сформулювати проектний підхід до управління, який потребує швидкого формування проектної команди. Гнучкість такого підходу дасть можливість створити під конкретне завдання або заявку споживача команди спеціалістів різних підприємств транспортно-логістичної системи та зацікавлених сторін, ефективно вирішення проекту та його закриття.

Конкурентноспроможність підприємств транспортно-логістичної системи багато в чому залежить від вміння менеджменту підприємства проводити своєчасні та ефективні зміни, які допоможуть адаптуватися до ринкової ситуації. Перемогу у конкурентній боротьбі отримає те підприємство, менеджмент якого спроможний швидко реагувати на виклики

та швидко пристосовуватися до ринкової кон'юнктури і мінливих технологічних укладів.

У даний час консалтинг став невід'ємною частиною сучасного бізнесу України. Основними факторами, що визначають розвиток його є глобалізація економіки, розвиток науки, нові інформаційні технології, розвиток глобальної інформаційної мережі, нові підходи до споживання, збільшення лідерів ринку. Важливою умовою інтеграції підприємств України до світової спільноти є термінове завершення агресії Росії і припинення військових дій.

УДК 656.222.3

**ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД В ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІЙ ТЕХНОЛОГІЇ
МАНЕВРОВОЇ РОБОТИ НА СОРТУВАЛЬНІЙ СТАНЦІЇ**

**LOGISTICS APPROACH IN ENERGY-EFFICIENT TECHNOLOGY
FOR SHUNTING WORK AT THE MARSHALLING STATION**

О. Іщука¹, докт. тех. наук Д. Ломотько², М. Ломотько²

¹Інститут Ризького Технічного Університету

²Український державний університет залізничного транспорту

O. Ischuka, D. Sc. (Tech.) D. Lomotko, M. Lomotko

¹Riga Technical University, Institute of Transport

²Ukrainian State University of Railway Transport

Наразі надзвичайно важливим стає оперативне планування маневрової роботи на сортувальних станціях з використанням логістичних енергоефективних технологій. Метою досліджень є підвищення ефективності процесу формування багатогрупних складів за рахунок скорочення кількості маневрових пересування, що призведе до значного скорочення витрати дизельного палива та зменшення відповідних експлуатаційних витрат станції. Такий підхід відповідає логістичним концепціям "just in time" та ресурсозбереження.

Для вирішення цієї актуальної задачі необхідно розробити логістичну енергоефективну технологію, що базується на прийнятті рішень за допомогою теорії розкладу [1].

Як правило, у сортувальному парку при накопиченні певної кількості вагонів для багатогрупового поїзда у маневрового диспетчера постає актуальне питання, яке полягає в тому, яку оптимальну схему формування складу вибрати? На сьогоднішній день ефективність процесу